

STANDARDY OCHRONY

MAŁOLETNICH

Państwowe Liceum Sztuk
plastycznych w Katowicach

(wersja skrócona)

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

Małoletni/dziecko – każda osoba do momentu ukończenia 18. roku życia.

Uczeń - każda osoba uczęszczająca do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Pankiewicza w Katowicach, niezależnie od wieku (w tym małoletni).

Przemoc fizyczna – działanie wobec małoletniego, które powoduje uraz fizyczny, na przykład: bicie go, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, grożenie, kopanie.

Przemoc psychiczna – przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja z małoletnim obejmująca zarówno działanie, jak i zaniechanie, na przykład: niedostępność emocjonalna, ignorowanie potrzeb małoletniego, zawstydzanie, upokarzanie, straszenie. Przemocą jest także nieodpowiednia socjalizacja, a także narażanie małoletniego na bycie świadkiem przemocy.

Przemoc seksualna – podział na przemoc seksualną z dotykiem i bez dotyku – każda czynność seksualna podejmowana z małoletnim poniżej 15 roku życia, m.in.: zachęcanie dziecka do rozbierania się, zachęcanie dziecka do wysyłania nagich zdjęć, dotykania się w miejsca intymne, zawstydzanie małoletniego tematyką seksualną, uwodzenie małoletniego (grooming) itp.

Przemoc rówieśnicza – formy przemocy w kontaktach bezpośrednich i online: szydzenie z wyglądu, z choroby, z dysfunkcji, dysponowanie wizerunkiem bez zgody rówieśnika, namawianie do przestępstwa, wyśmiewanie, używanie przemocy fizycznej itp.

Przemoc ekonomiczna / materialna – np. wyłudzenia, kradzież czy niszczenie rzeczy ofiary.

Zaniechanie – stałe/ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb małoletniego, w tym potrzeb emocjonalnych, na przykład: zaniechanie obszarów opieki zdrowotnej, edukacji, odżywiania czy zapewnienia bezpiecznych warunków życia.

Personel – każdy pracownik szkoły, współpracownik, stażysta, wolontariusz itp.

Kierownictwo – Dyrektor i Wicedyrektor.

Opiekun małoletniego – osoba uprawniona do reprezentacji małoletniego w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny/rodzic zastępczy.

Telefon komórkowy - smartfon, urządzenie typu smartwatch

Inne urządzenia elektroniczne - tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamera, aparat cyfrowy, słuchawki, laptop, notebook itp.

Wprowadzenie

- ✓ W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy ochrony małoletnich”?
- ✓ Co możecie w nich znaleźć?
- ✓ Prawa dziecka - dlaczego powinniście je znać?

Niniejszy dokument został stworzony z uwagi na to, że Wy – młodzież wymagacie szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony przed krzywdzeniem. Naczelną zasadą i celem działań podejmowanych przez pracowników naszej szkoły jest zapewnienie Wam bezpieczeństwa. Krzywdzenie uczniów i stosowanie wobec nich jakiegokolwiek formy przemocy jest niedopuszczalne. Odpowiednia reakcja społeczności szkoły jest konieczna, gdy wobec drugiej osoby ktoś stosuje przemoc.

Jednym z najważniejszych celów działania szkoły jest chronienie Was przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

„Standardy ochrony małoletnich” stanowią istotną formę zabezpieczenia Waszych praw, czyli praw uczniów. **Zasady**, czyli przyjęte w szkole normy postępowania dotyczą w szczególności:

- bezpiecznych relacji pracowników szkoły z uczniami;
- bezpiecznych relacji między uczniami;
- korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
- ochrony uczniów przed zagrożeniami z sieci.

ROZPOZNAWANIE i REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA UCZNIÓW

1. Wszyscy pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę kiedy Tobie lub innemu uczniowi/uczennicy dzieje się krzywda.

2. Wyróżnia się 6 podstawowych form krzywdzenia:

- Przemoc fizyczna – to między innymi: popychanie, szarpanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami.

- Przemoc psychiczna – to między innymi: poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wyzywanie, wyśmiewanie, odtrącanie, wciąganie małoletniego w konflikty dorosłych, wytykanie z powodu odmienności.
- Wykorzystanie seksualne – to naruszenie sfery intymnej małoletniego, zmuszanie do oglądanie nagich osób, robienie zdjęć lub filmów z udziałem małoletniego bez odzieży.
- Zaniechywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych małoletniego lub nie respektowanie jego podstawowych praw (niedożywienie, ubiór nieadekwatny do pory roku, zaniechanie higieniczne, niedbanie o higienę snu i odpoczynku, ograniczanie dostępu do edukacji, niezapewnianie małoletniemu opieki lekarskiej).
- Przemoc rówieśnicza – to szydzenie z wyglądu, z choroby, z dysfunkcji, dysponowanie wizerunkiem bez zgody rówieśnika, namawianie do przestępstwa, wyśmiewanie, używanie przemocy fizycznej.
- Przemoc materialna/ekonomiczna – to agresja związana z przedmiotami lub pieniędzmi, które należą do ofiary, np. kradzież, niszczenie lub dysponowanie własnością ofiary, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji itp.

3. Przemocy możecie doświadczyć ze strony:

- innych uczniów,
- rodziców lub opiekunów prawnych,
- innych osób, z którymi masz kontakt

1. Zasady bezpiecznej relacji personel – uczeń:

- Personel dba o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole.
- Personel wspiera uczniów w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich potrzeby rozwojowe oraz możliwości wynikające ze specjalnych potrzeb edukacyjnych lub niepełnosprawności.

- Personel podejmuje wobec uczniów działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie właściwych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad dobrego wychowania.
- Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników szkoły, stażystów, praktykantów i wolontariuszy.

1. Zasady bezpiecznej relacji uczeń – uczeń:

- Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
- Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie Szkoły.
- Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, pochodzenie geograficzne, narodowość, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność.
- Uczniowie nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
- Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia własnej wartości i godności osobistej. Uczniowie są zobowiązani do:
 - respektowania praw i wolności osobistych pozostałych uczniów,
 - uszanowania prawa do własnego zdania, poszukiwań i popełniania błędów, własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.

Kontakty między uczniami cechuje:

- zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, uprzejmość, życzliwość,
- poprawny i wolny od wulgaryzmów język,
- kontrola swojego zachowania i emocji,
- wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- Uczniowie budują relacje poprzez wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą.
- Uczniowie akceptują i szanują siebie nawzajem.
- Uczniowie dbają o wspólne mienie szkoły - pozostawiają w nienaruszonym stanie swoje stanowisko pracy lub klasę, nie niszczą sprzętów i urządzeń szkolnych oraz toalet itp.

- Uczniowie starają się zrozumieć trudności oraz problemy pojawiające się u innych osób. Nie kpią, nie szydzą ze słabości innych, nie wyśmiewają ich oraz nie krytykują.
- W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie.
- Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich pod warunkiem, że sposób ten jest wolny od agresji i przemocy oraz szanuje granice innych i nikomu nie wyrządza krzywdy.
- Bez względu na powód agresja i przemoc (fizyczna, słowna, psychiczna, seksualna, materialna) wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona.
- Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom agresji i wulgarności.
- Uczniowie są zobligowani do informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach i zaobserwowanych formach przemocy.
- Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią.
- Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
- Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

1. Niedozwolone zachowania uczniów na terenie szkoły:

- Stosowanie agresji i przemocy fizycznej w różnych formach wobec uczniów/innych osób jest zabronione, np.:
 - bicie/uderzanie/opluwanie/popychanie,
 - wymuszanie
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - rzucanie w kogoś/coś przedmiotami;
- Stosowanie agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska, wulgaryzmy,

- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie,
- bezpośrednie obrażanie,
- plotki i obraźliwe żarty,
- przedrzeźnianie
- groźby;
- Stosowanie agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie,
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - wulgarne gesty,
 - śledzenie/szpiegowanie,
 - obraźliwe SMS-y, MMS-y, jak i wiadomości na różnych portalach/komunikatorach społecznościowych,
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające wypowiedzi,
 - niszczenie mienia, zabieranie rzeczy należących do drugiej osoby,
 - straszenie,
 - szantażowanie,
 - stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi lub innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży,), używanie ognia na terenie szkoły z wyjątkiem przeznaczonych do tego pracowni,
 - wagarowanie,
 - wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji,
 - celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w szkole.
 - celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 - nieodpowiednie i niedozwolone zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach zabronionych
 - używanie i rozprowadzanie używek i substancji odurzających, psychoaktywnych (alkoholu, nikotyny, narkotyków, leków).
 - niestosowne odzywanie się do innych uczniów lub szkolnego personelu w szkole lub poza nią
 - celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności

szkolnej.

- kradzież mienia, przywłaszczenie własności innych uczniów lub personelu oraz własności szkolnej,
- wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów,
- wysługiwanie się innymi uczniami,
- rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów. Udział w bójkach,
- szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu,
- niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów,
- znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- aroganckie zachowanie
- oszukiwanie innych osób
- fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody i wiedzy.
- upublicznianie i przesyłanie materiałów i fotografii bez zgody i wiedzy obecnych na nich osób.
- stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

1. Szkoła uznając Twoje prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia najwyższe standardy ochrony Twoich danych osobowych oraz Twojego wizerunku zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- Zgodę na publikację wizerunku wyrażają w formie pisemnej: pełnoletni uczeń, rodzice lub opiekunowie prawni.

1. Zasady dostępu do Internetu na terenie szkoły:

- szkoła, zapewnia Ci dostęp do Internetu, jednocześnie podejmuje działania zabezpieczające dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla Twojego prawidłowego rozwoju. W szkole zainstalowane jest i aktualizowane oprogramowanie zabezpieczające.
- na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu na komputerach szkolnych możliwy jest tylko pod nadzorem nauczyciela.
- uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze połączonym z siecią OSE z włączoną ochroną przed dostępem do niewłaściwych treści.
- korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie

celom informacyjnym i edukacyjnym.

- uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z:
 - zaleceniami nauczyciela
 - z obowiązującym regulaminem/instrukcją korzystania z komputerów
 - z zasadami BHP.
- Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność.
- Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami, tj. za zgodą nauczyciela.
- Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
- Uczniowie nie mogą korzystać w celach prywatnych z telefonu komórkowego (smartfona) oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych i opiekuńczych, oraz uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły, chyba że nauczyciel wyrazi na to zgodę.
- Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w przypadku gdy nie jest używany do realizacji zadania danej lekcji (przy akceptacji przez nauczyciela lub wyraźnego polecenia wykorzystania smartfonu).
- Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
- Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na prywatnych nośnikach cyfrowych poza realizacją zadań i projektów.
- Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. **Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.**

1. Monitoring stosowania Standardów:

- Raz na dwa lata dokonywana jest analiza realizacji Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem i w razie potrzeby dyrektor szkoły wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Polityki

MATERIAŁY POMOCNICZE

Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są:

- Konstytucja RP,
- Konwencja o prawach dziecka,
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.

Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30: „*Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych*”. Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka.

Wolność oznacza, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania).

Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka – każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony małoletniego przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak, jak każdemu dorosłemu prawa człowieka. Praw tych nikt nie może dziecka pozbawić. Prawa dziecka są więc naturalną konsekwencją praw człowieka.

Prawa dziecka istnieją po to, aby Was chronić, aby zapewnić Wam zdrowie i bezpieczeństwo. Gdy znacie swoje prawa, możecie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją. Warto, abyście zapamiętali, że:

- Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
- Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
- Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo. Ze swoimi prawami macie do czynienia każdego dnia w różnych sytuacjach.

Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy. Jednak mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- inni też mają takie same prawa i wymagając swoich praw, nie możecie naruszać praw innych osób,
- poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo)

obowiązki, które powinniście wypełniać.

Gdzie możecie się zgłosić, gdy Wasze prawa są łamane?

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga i psychologa szkolnego, każdego innego nauczyciela czy Dyrektora szkoły.

Możecie też skontaktować się z **policją** (numer **112**) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom. Oto niektóre z nich:

116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

800 121 212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.

800 080 222 – całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli

22 59 49 100 – Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji: Telefoniczna Pierwsza Pomoc

22 425 98 48 – telefoniczna a Pierwsza Pomoc Psychologiczna